

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2021

MUSIEK: VRAESTEL I

NASIENRIGLYNE

Tyd: 3 uur

100 punte

Hierdie nasienriglyne word voorberei vir gebruik deur eksaminatore en hulpeksaminatore. Daar word van alle nasieners vereis om 'n standaardiseringsvergadering by te woon om te verseker dat die nasienriglyne konsekwent vertolk en toegepas word tydens die nasien van kandidate se skrifte.

Die IEB sal geen gesprek aanknoop of korrespondensie voer oor enige nasienriglyne nie. Daar word toegegee dat verskillende menings rondom sake van beklemtoning of detail in sodanige riglyne mag voorkom. Dit is ook voor die hand liggend dat, sonder die voordeel van bywoning van 'n standaardiseringsvergadering, daar verskillende vertolkings mag wees oor die toepassing van die nasienriglyne.

VRAAG 1

Luister na **Snit 01 (00:18)**, **Snit 02 (01:24)**, **Snit 03 (00:45)**, **Snit 04 (00:21)** en **Snit 05 (00:40)**.

- 1.1 Verbind elke term in die tabel hieronder met die snit waarin dit gehoor word. Gebruik elke term slegs een keer.

A	Ostinato	F	12-maat-blues
B	Nabootsing	G	20 ^{ste} -eeuse populêre musiek
C	20 ^{ste} -eeuse kunsmusiek	H	Onvolmaakte kadens
D	Elektroniese musiek	I	Variasie
E	Monofoniese en polifoniese tekstuur	J	Sinkopasie

Snit 01	Snit 02	Snit 03	Snit 04	Snit 05
A	D	C	B	F
I	G	E	H	J
(E)	(E)			
	(A)			

Luister na **Snit 06 (00:14)**.

- 1.2 Kies die melodie wat in **Snit 06** gespeel word. Die melodie word drie keer in Snit 06 gespeel.

	
	
	✓

Luister na **Snit 07 (00:14)**. Die uittreksel hieronder word drie keer in Snit 07 gespeel.

- 1.3 1.3.1 Voeg 'n tydmaatteken aan die begin van elke maat in die uittreksel hieronder in.

The image shows two musical staves. The first staff has two measures with notes and rests. The second staff has two measures with notes and rests. The first measure of the second staff is marked with a red '6' and the second measure with a red '7'.

- 1.3.2 Noem die tipe metrum wat jy in elke maat ingevoeg het.

Maat 1: **Saamgestelde tweeslagmaat**
Maat 2: **Onreëlmatig**

Luister na **Snit 07a (00:39)** wat 'n uitgebreide weergawe van Snit 07 is.

- 1.4 1.4.1 Identifiseer die toonsoort van die uittreksel.

B \flat mineur

- 1.4.2 Gee die tegniese name van die note in Vraag 1.3.1, gemerk (i) en (ii).

(i): **Supertonika**
(ii): **Subdominant**

Luister na **Snit 08 (00:15)**.

- 1.5 Identifiseer die ritme van die slagwerkparty van Snit 08. Die volledige ritme word twee keer in Snit 08 gehoor.

	✓

Luister na **Snit 09 (02:28)**. 'n Partituur van Snit 09 verskyn in **Bylaag A** in die Hulpbronboekie.

1.6 Identifiseer die vorm van Snit 09.

Strofies	Gewysig strofies	Deurgekomponeer
----------	------------------	-----------------

1.7 Tussen Maat 41 en Maat 51 beweeg die sanger van praat oor sy landelike geluk na nadenke oor 'n stadslewe. Beskryf VIER maniere waarop die komponis hierdie emosieverandering deur die musiek bewerkstellig. Jy kan kommentaar lewer oor die partituur en die opname.

Die musiek is vinniger – Animato

Die musiek is duidelik harder

Die musiek word staccato

Die agstenootakkoorde in Maat 50 is anders as enigiets vooraf

Die musiek word "risoluto" gemerk by Maat 49–50

Enige vier korrekte en geldige punte.

VRAAG 2

Luister na **Snit 10 (02:05)** en **Snit 11 (01:22)**. Die woorde en hul vertaling verskyn in **BYLAAG B** in die Hulpbronboekie.

2.1 2.1.1 Noem die karakter wat in Snit 10 sing. Waaroor sing hy?

Leporello

Hy vertel vir Donna Elvira van Don Giovanni se baie verowerings

2.1.2 Noem die tipe aria wat deur Snit 10 en Snit 11 verteenwoordig word.

Katalogusaria

2.1.3 Verduidelik die doel van die tipe aria wat in Vraag 2.1.2 genoem is.

Sodat 'n karakter dinge/items kan opnoem

Vir komiese waarde in die opera

2.1.4 Snit 10 en Snit 11 is uit twee verskillende operas van Mozart geneem. Gebruik die opskrifte wat gegee word en beskryf kortliks VIER ooreenkomste tussen die twee snitte wat kenmerkend is van hierdie tipe aria.

Sangstyl	Rammelsang Sillabiese sang
Orkes- woordskildering en -dinamiek	Orkes gebruik korter nootwaardes om by die sanger se rammelstyl te pas. Orkes speel dieselfde melodie as die sanger by die hoogtepunte van albei arias. Musiektoonsterkte neem toe teen die einde van albei rammelseksies.

Ander korrekte antwoorde kan aanvaar word.

Luister na **Snit 12 (00:35)** en **Snit 13 (00:39)**.

- 2.2 In Snit 12 en Snit 13 gebruik Mozart en Lionel Bart instrumente en die musiekelemente om hul karakters onheilspellend/dreigend te laat klink. Gebruik die opskrifte hieronder en beskryf hoe albei komponiste hierdie stemming in hul musiek bewerkstellig.

Stemtipe: **Bas**

Tonaliteit: **Mineur**

Snaarinstrumente in Snit 12: ***Forte* verminderde akkoorde**

Koperblaasinstrumente in Snit 13: **Lae toonhoogte, steek-akkoorde. Sforzando-note aan die einde van elke vokale lyn.**

VRAAG 3

Verwys na **Bylaag C**, **Bylaag D** en **Bylaag E** in die Hulpbronboekie.

- 3.1 Voltooi die tabel om die Jazz-styl te illustreer wat deur elke bylaag verteenwoordig word.

	Bylaag C	Bylaag D	Bylaag E
Styl	Bebop	Cool Jazz	Swing
Tempo	Baie vinnig	Stadig	Danstempo
Tipe ensemble	Nie gegee nie. Vermoedelik solo-instrument plus begeleiding	Klein orkes. Horing en Tuba buitengewoon vir Jazz	Big Band
Tipe orkestrasie	Lead sheet – net melodie en akkoorde	Volledig verwerk – alle instrumente, note en uitvoerings- aanwysings gegee	Volledig verwerk – alle instrumente, note en uitvoerings- aanwysings gegee

1 punt per blok

- 3.2 Transponeer die volgende uittreksel uit Bylaag C 'n majeur 2de laer soos dit in konsertstemming sal klink wanneer dit gespeel word deur 'n trompet in B \flat . Moenie 'n toonsoortteken gebruik nie.

10 note korrek = 3
 8–9 note korrek = 2.5
 6–7 note korrek = 2
 4–5 note korrek = 1.5
 2–3 note korrek = 1
 0–1 note korrek = 0

- 3.3 Identifiseer die vorm van Bylaag C.

AABA/32-maat-liedvorm

- 3.4 Noem die tekstuur van Bylaag D.

Homofonies

VRAAG 4

Luister na **Snit 14 (00:25)**, **Snit 15 (00:18)**, **Snit 16 (00:21)** en **Snit 17 (00:30)**.

- 4.1 Lees die aanhaling oor Beethoven se 5de Simfonie hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

Die bekende aanvangsmotief word in byna elke maat van die eerste beweging gehoor en, met voorsiening vir wysigings, in die ander bewegings ook.

- Snit 14 – aanvangsmotief uit 1ste beweging
- Snit 15 – uittreksel uit 2de beweging
- Snit 16 – uittreksel uit 3de beweging
- Snit 17 – uittreksel uit 4de beweging

- 4.1.1 Beskryf die ooreenkoms tussen die ritme van al die snitte.

Almal bevat 'n element van kort-kort-kort-lank uit die oorspronklike motief.

- 4.1.2 Beskryf hoe die aanvangsmotief wat in Snit 14 gehoor word, "gewysig" is in Snit 15, Snit 16 en Snit 17. Gee TWEE "wysigings" per snit.

	"Wysiging"
Snit 15	Nou in drieslagmaat. Nou majeur. Nou 'n koperblaas-fanfare.
Snit 16	In drieslagmaat. Herhaalde note. Nou op die slag.
Snit 17	Nou majeur. Nou trioolagstenote.

**½ punt per korrekte antwoord – totaal 1 punt per blok.
Ander korrekte antwoorde kan aanvaar word.**

Luister weer na **Snit 14** en dan na **Snit 18 (01:05)**.

- 4.2 Die jare 1803 tot 1808 is beskryf as "Beethoven se Heroïese Fase" waarin baie van sy musiek 'n tema van oorwinning oor teëspoed bevat. Vergelyk DRIE musiekelemente/komposisietegnieke wat in Snit 14 en Snit 18 gehoor word om te toon hoe dit in sy 5de Simfonie bewerkstellig is.

Snit 14 mineur. Snit 18 is majeur

Snit 14 het 'n groot verskeidenheid dinamiek. Snit 18 is deurgaans forte

Snit 14 is meestal snaarinstrumente, Snit 18 gebruik die volle orkes en sluit nuwe instrumente in

Snit 14 het kort frases as nabootsing. Snit 18 het lang frases

Enige drie korrekte en geldige vergelykings.

VRAAG 5

Luister na **Snit 19 (02:03)**.

- 5.1 Snit 19 is 'n eietydse interpretasie van Suid-Afrikaanse Stadsmusiek. Noem VIER style van Suid-Afrikaanse Stadsmusiek wat die musiek van Snit 19 beïnvloed het en noem EEN kenmerk van elke styl wat in die musiek gehoor kan word. Moenie 'n kenmerk meer as een keer in jou antwoord noem nie.

Styl 1	Marabi
Kenmerk	Die Marabi-akkoordprogressie/Die I-IV-Ic-V-progressie/Herhalende aansteeklike melodieë
Styl 2	Vocal Jive
Kenmerk	Vroulike sanger/Herhalende aansteeklike melodieë/Die I-IV-Ic-V-progressie
Styl 3	Kwêla
Kenmerk	Die penniefluitjie
Styl 4	Mbaqanga
Kenmerk	Elektriese instrumente

Luister na **Snit 20 (00:39)**.

- 5.2 5.2.1 Identifiseer die musiekstyl wat deur Snit 20 verteenwoordig word.

Isicathamiya/ingoma busuku

- 5.2.2 Motiveer jou antwoord op Vraag 5.2.1.

Manlike stem, a capella sang

- 5.2.3 Gee DRIE musiekinvloede wat tot die ontstaan van die styl wat in Vraag 5.2.1 geïdentifiseer is, bygedra het.

Euro-Amerikaanse gesange met vierstemmige harmonie
Amerikaanse vaudeville-/minstreelvertonings
Tradisionele Zoeloe-sang
Sangkompetisies by landelike troues
Mededingende sing van regimentsliedere
Enige drie korrekte antwoorde.

VRAAG 6

Luister na **Snit 21 (03:55)** en **Snit 22 (03:09)** wat twee verwerkings van een van jou voorgeskrewe werke is.

Gebruik die musiek wat jy in Snit 21 en Snit 22 hoor en jou eie kennis om in 'n opstel krities te evalueer in watter mate die twee verwerkers van Snit 21 en Snit 22 die oorspronklike weergawe van die stuk herskep het. Jou evaluering moet op die musiekelemente in elke verwerking fokus.

MOENIE jou mening oor die gehalte ("goed"/"swak") van die verwerkings gee nie, maar gee eerder spesifieke voorbeelde uit die opnames van hoe die twee verwerkers die oorspronklike werk herskep het.

Sluit benewens jou evaluering die volgende inligting in:

- Die naam van die voorgeskrewe werk en die komponis.
- Die jazz-styl wat deur die voorgeskrewe werk verteenwoordig word.
- Die doel van hierdie Jazz-styl.
- Die dekade waarin die Jazz-styl die gewildste was.

Jou opstel sal nagesien word deur die volgende rubriek te gebruik:

RUBRIEK VIR OPSTEL	
20–16	Kandidaat toon duidelik 'n begrip van die vraag, lewer feitelike bewys en verwys na musiekelemente soos melodie, metrum, tekstuur, ens. Voltooi al die vereistes en verskaf 'n insiggewende evaluering van die werke met verwysing na die spesifieke eienskappe van die twee snitte en die kandidaat se eie kennis.
15,5–10,5	Toon 'n begrip van die vraag, voltooi al die vereistes, lewer feitelike bewys en verskaf verwysings na musiekelemente soos melodie, metrum, tekstuur, ens., asook verwysings na die spesifieke eienskappe van die snitte en die kandidaat se eie kennis.
10–5,5	Voldoen aan al die vereistes, maar toon slegs 'n gedeeltelike begrip van die vraag en beperkte feitelike bewys. Beperkte verwysing na musiekelemente soos melodie, metrum, tekstuur, ens., met slegs gedeeltelike verwysing na die spesifieke eienskappe van die snitte en die kandidaat se eie kennis. Daar is 'n wanbalans tussen die afdelings van die opstel.
5–0,5	Toon minimale begrip van die vraag, voltooi nie al die vereistes nie en verskaf slegs 'n vae verwysing na die feite, die musiekelemente of die kandidaat se eie kennis of maak geen gebruik daarvan nie. Geen evaluering word aangebied nie. Daar is geen balans in die opstel nie.

Die memo is getabuleer om nasienwerk makliker te maak. Die kandidaat se antwoord moet egter in opstelvorm geskryf wees.

	Snit 21	Snit 22
Voorgeskrewe werk	C-Jam Blues Duke Ellington Swing Dans/Vermaak 1930's	
Harmonie	Baie 7 ^{de} akkoorde. 12-maat-blues-akkoorde waarby nie streng gebly word nie	Baie 7 ^{de} akkoorde. 12-maat-blues-akkoorde waarby deurgaans gehou word
Improvisasie-instrumente	Klavier Saksofoon Fluit Trompet	Viool Tjello
Ander instrumentasie	Trompette Vibrafoon Trombone Tromme – skuifelritme Bas – walking bass	Strykorkes Elektriese baskitaar – walking bass Klavier Tromme
Artikulasie	Deurgaans sterk, gedefinieerde tonging	Deurgaans gedefinieerde artikulasie
Metrum	Vierslagmaat	Vierslagmaat
Styl	Big Band Swing-verwerking	Strykorkesverwerking in 'n Swing-styl Pastiche van Swing-styl
Tempo	Bestendige Swing-tempo	Stadiger as die oorspronklike
Ritme	Deurgaans Swing-ritmes	Deurgaans Heavy Swing
Maatslag	Bestendige maatslag wat deur tromme en walking bass gehou word	Bestendige maatslag wat deur tromme en walking bass gehou word
Dinamiek	Soloseksies taamlik stil. Ensemble-refreine hard.	Dinamiek deurgaans <i>mezzo-forte</i> . Kort <i>diminuendo</i> in voorlaaste refrein voor harde einde.
Melodie	Riff uit oorspronklike in die derde refrein gebruik en dan weer naby die einde	Riff uit oorspronklike aan die begin en einde gebruik
Vorm	Begin met ritmeseksie. Dan klaviersolo. Dan oorspronklike riff gespeel deur trompette en trombone. Afwisselende solo en ensemble-refreine. Sommige refreine is deels ensemble en deels refrein. 12-maat-blues. Geen 4-maat-break voor elke solo nie.	Begin met riff wat twee keer gespeel word 12-maat-blues 4-maat-breaks tussen solo en refreine

Tekstuur	Meestal homofonies. Kort seksies polifonie.	Meestal homofonies. Kort seksies polifonie.
Tonaliteit	Majeur	Majeur
	<p>Ander relevante en korrekte antwoorde is aanvaarbaar. Antwoorde moet egter verband hou met die vraag van evalueer hoe die twee verwerkings verskil van/ooreenkom met die oorspronklike.</p> <p>"Snit 21 het 'n Big Band en Snit 22 het 'n strykorkes" is nie 'n aanvaarbare antwoord nie. "Terwyl die oorspronklike weergawe van <i>C-Jam Blues</i> 'n verskeidenheid van solo-instrumente uit 'n Jazz-orkes gebruik, gebruik Snit 21 'n volle Big Band waar Snit 22 'n strykorkes gebruik" sal 1 punt verdien.</p>	
	<p>15 punte vir vergelyking beskikbaar. Kandidate moet mik vir 'n gebalanseerde evaluering. Nie meer as 9 punte vir óf Snit 21 óf Snit 22 beskikbaar nie.</p>	

VRAAG 7

Luister na **Snit 23 (00:38)**.

7.1 Identifiseer die werk en die komponis daarvan.

Franz Schubert
Erlkönig

7.2 7.2.1 Noem die TWEE karakters wat in Snit 23 verskyn.

Die Elwekoning
Die Kind

7.2.2 Beskryf hoe die komponis die **TONALITEIT**, **HARMONIE**, **KLAVIER-BEGELEIDING** en **VOKALE LYN** gebruik het om tussen die twee karakters in Snit 23 te onderskei.

Tonaliteit: **Elwekoning – majeure**
Kind – mineur

Harmonie: **Elwekoning – Konsonant/Diatonies**
Kind – Dissonant (gebruik van verminderde drieklank)/Chromaties

Klavierbegeleiding: **Elwekoning: Oktaafakkoord en twee triole tussenslag**
Kind: Aandrywende trioolritme

Vokale lyn: **Elwekoning: Konjunk. Gebruik van melisma**
Kind: Gebruik van halftone. Chromaties

Totaal: 100 punte